

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра археології, етнології та культурології

ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з наукових роботи
/проф. Студеняк І.П./
« 01 » 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНО-КОНФЕСІЙНИХ
ВІДНОСИН В КРАЇНАХ ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ**

Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Освітня програма	Історія та археологія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Робоча програма з «Актуальні проблеми державно-крпфесійних відносин в країхнах ЦСЄ» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальністю 032 «Історія та археологія».

Розробники: Данилець Ю.В., кандидат історичних наук, доцент кафедри археології, етнології та культурології.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри археології, етнології та культурології протокол №1 від «31» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри доц. Керецман Н.П.

Схвалено науково-методичною комісією факультету історії та міжнародних відносин протокол № 1 від «31» серпня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії Мишко С.А.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 105	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання:	1	1
аудиторних – 2	Лекції:	
	20	8
самостійної роботи студента –	Практичні (семінарські)	
	22	4
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: індивідуальна в усній формі за екзаменаційними білетами	Самостійна робота:	
	63	93

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета даного курсу полягає у всебічному висвітленні актуальних проблем державно-конфесійних відносин в країнах Центрально-Східної Європи, отриманні знання про специфіку відносин з державою та вивчення позитивного досвіду для України, надати можливість здійснювати презентації та апробацію перших результатів власних наукових досліджень, брати участь в наукових дискусіях, переймати позитивний досвід у проведенні дисертаційних досліджень іншими здобувачами. Виклад матеріалу ґрунтується на принципах історизму й конфесійної неупередженості.

Завдання курсу: опрацювати основну джерельну базу та історіографію з даної дисципліни; проаналізувати методологічні підходи до вивчення власної наукової проблеми та з'ясувати особливості методологічного синтезу; сформувати та закріпити у здобувачів вищої освіти знання основних етапів становлення політики щодо релігій та Церкви в Центрально-Східній Європі, взаємодії і взаємовпливів релігійних процесів і явищ з процесами і явищами широкого соціокультурного контексту; надати теоретичні знання і практичні навички, відповідні сучасному рівню розвитку історичної науки, необхідні для аналізу релігійних процесів як складової частки історії Центрально-Східної Європи, визначення ролі релігійного фактору в соціокультурному житті; розвинути вміння застосовувати здобуті знання для аналізу різноманітних суспільних явищ та в ситуаціях світоглядного вибору.

Відповідно до освітньо-наукової програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- загальні:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу, оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.

ЗК-2. Здатність до опанування загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, загального культурного кругозору, дотримання у фаховій діяльності норм професійної етики, міжкультурної толерантності та загальнолюдських цінностей.

ЗК-3. Здатність здійснювати пошук, оброблення, аналіз і контекстуалізацію значного обсягу наукової інформації з різних джерел, інтерпретацію результатів наукових досліджень.

ЗК-6. Здатність працювати у міжнародному науковому середовищі.

ЗК-7. Здатність використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації українською та іноземною мовами, володіти комунікативною культурою. Здатність до ефективної комунікації з представниками різних цільових аудиторій, використовуючи відповідну лексику, методи та прийоми.

ЗК-8. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності, критично ставитись до отриманої інформації.

ЗК-9. Здатність здійснювати педагогічну діяльність у закладах освіти, у тому числі науково-педагогічну діяльність у ЗВО.

ЗК-10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про розвиток суспільства, розуміти значення вивчення історії та археології для розвитку та євроінтеграції нашої держави.

- спеціальні (фахові, предметні):

ФК-1. Здатність до опанування глибинними знаннями в галузі історії та археології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань у сфері історії та археології, оволодіння комплексним, системним, проблемно-історичним підходами та етнологічними методами дослідження, термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

ФК-2. Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми дослідницького характеру у галузі історії та археології, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

ФК-3. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі історії та археології.

ФК-4. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень українською та іноземною (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) мовами.

ФК-5. Здатність планувати й організувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі історії та археології, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів, ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері історії та археології.

ФК-7. Здатність дотримуватись етики досліджень, правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

ФК-8. Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, оцінювати рівень власної фахової компетенції та підвищувати професійну кваліфікацію, адаптуватися до змін у професійній діяльності.

ФК-9. Здатність здійснювати наукову та науково-педагогічну діяльність у сфері історії та археології у науково-дослідних установах та закладах освіти різних типів.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Методологія та організація наукових досліджень з історії та археології**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньо-наукової програми.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньо-наукової програми «**Методологія та організація наукових досліджень з історії та археології**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН): **ВК.02.03**.

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Опанувати методологію проведення наукових досліджень в області історії та археології, знання сучасних вітчизняних і зарубіжних досягнень в історичній та археологічній науці.	ПРН 1
Проектувати критичний підхід до аналізу, оцінки і синтезу нових ідей в галузі історії та археології, переосмислювати наявні та створювати нові цілісні знання та професійні практики.	ПРН 2
Володіти поглибленими знаннями в галузі історії та археології, масштаб яких є достатнім для успішної організації та проведення наукових досліджень з історичної та археологічної проблематики, науково-педагогічної діяльності у закладах освіти.	ПРН 3
Вміти здійснювати пошук, аналізувати та критично оцінювати інформацію з різних джерел та фахової літератури, інтерпретувати та контекстуалізувати її правильно у письмових звітах та у науковій роботі.	ПРН 4
Знати академічну українську та іноземну мови, на рівні достатньому для презентації наукових результатів в усній та письмовій формах, розуміти фахові наукові та професійні тексти, володіти навичками спілкуватися в іншомовному науковому і професійному середовищі, суспільстві в цілому.	ПРН 6
Здатність започаткувати, планувати та реалізувати оригінальні науково-дослідні проекти, усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань, здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.	ПРН 8
Проектувати набуті знання на формування ціннісних орієнтацій громадян, суспільного світогляду загалом.	ПРН 9
Вміти ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях.	ПРН 10
Уміння провадити наукову та науково-педагогічну діяльність у сфері історії та археології у науково-дослідних установах та закладах освіти різних типів.	ПРН 11

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: екзамен, аналітичне есе, презентація результатів виконаної індивідуальної роботи здобувача.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виступ на семінарських заняттях, написання аналітичного есе, підготовка презентації з проблеми.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен в усній формі за екзаменаційними білетами.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота											Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7					50	100
5	4	4+10	5	4	4+10	4						

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота											Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7					50	100
5	4	4+10	5	4	4+10	4						

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Модульна контрольна робота складається з трьох запитань описово-аналітичного характеру.

Перше запитання покликане оцінити знання з теоретико-методологічної проблематики відповідного модулю, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на семінарських заняттях. Залежно від обсягу, послідовності викладу і орієнтуванні у тематичному матеріалі, перше запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 15 балів.

Друге запитання має на меті оцінити навички організації наукових досліджень з історії та археології. Залежно від послідовності викладу і орієнтуванні у тематичному матеріалі, друге запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 15 балів.

Третє питання модульної контрольної роботи має творчо-аналітичний характер. Залежно від обґрунтованості аргументів і суб'єктивних висновків здобувача з визначеної проблематики, третє запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 20 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю.

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсних) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який: - всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; - вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; - засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; - засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; - вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; - самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи;

оцінку «добре» (82-89 балів, В) заслуговує здобувач, який: - повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; - має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; - під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який: - в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; - опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) заслуговує здобувач, який: 8 - знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; - виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; - ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; - допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення;

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який: - володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер;

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який: виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань;

оцінка «незадовільно» (0-35 балів, F) – виставляється здобувачу, який: - володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; - допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; - не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Загальний огляд історіографії.

Тема 2. Характеристика моделей державно-церковних відносин в країнах Центрально-Східної Європи.

Тема 3. Позитивні приклади державно-конфесійних відносин в країнах Центрально-Східної Європи.

Тема 4. Актуальні питання релігійних конфліктів та пошук шляхів їхнього подолання.

Модуль 2

Тема 1. Специфіка формування церковної політики в країнах колишнього Варшавського договору.

Тема 2. Фінансовий аспект в питанні державно-конфесійних відносин в країнах Центрально-Східної Європи.

Тема 3. Розробка стратегії релігійної толерантності в умовах ісламсько-емігрантського впливу з країн Азії та Африки.

Тема 4. Актуальні питання регулюючого законодавства та посередництва державних органів у вирішенні нагальних проблем церков.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: очна, вечірня					
	Усього	у тому числі				
		лекції	Практичні (семінарські)	лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота
І-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Загальний огляд історіографії.	11	2	2			7

Тема 2. Характеристика моделей державно-церковних відносин в країнах Центрально-Східної Європи.	12	2	2			8
Тема 3. Позитивні приклади державно-конфесійних відносин в країнах Центрально-Східної Європи.	14	2	4			8
Тема 4. Актуальні питання релігійних конфліктів та пошук шляхів їхнього подолання.	16	4	4			8
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	53	10	12			31
Модуль 2						
Тема 1. Специфіка формування церковної політики в країнах колишнього Варшавського договору.	14	2	4			8
Тема 2. Фінансовий аспект в питанні державно-конфесійних відносин в країнах Центрально-Східної Європи.	14	2	4			8
Тема 3. Розробка стратегії релігійної толерантності в умовах ісламсько-емігрантського впливу з країн Азії та Африки.	14	4	2			8
Тема 4. Актуальні питання регулюючого законодавства та посередництва державних органів у вирішенні нагальних проблем церков.	10	2				8
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	52	10	10			32
усього	105	20	22			63

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		Практичні (семінарські)	лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота	
I-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Загальний огляд історіографії.	11					11
Тема 2. Характеристика моделей державно-церковних відносин в країнах Центрально-Східної Європи.	12	2				10
Тема 3. Позитивні приклади державно-конфесійних відносин в країнах Центрально-Східної Європи.	14	2				12
Тема 4. Актуальні питання релігійних конфліктів та пошук шляхів їхнього	16		2			14

подолання.						
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	53	4	2			47
Модуль 2						
Тема 1. Специфіка формування церковної політики в країнах колишнього Варшавського договору.	14	2	2			10
Тема 2. Фінансовий аспект в питанні державно-конфесійних відносин в країнах Центрально-Східної Європи.	14	2				12
Тема 3. Розробка стратегії релігійної толерантності в умовах ісламсько-емігрантського впливу з країн Азії та Африки.	14					14
Тема 4. Актуальні питання регулюючого законодавства та посередництва державних органів у вирішенні нагальних проблем церков.	10					10
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	52	4	2			46
усього	105	8	4			93

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Загальний огляд історіографії.	2	
2	Тема 2. Характеристика моделей державно-церковних відносин в країнах Центрально-Східної Європи.	2	
3	Тема 3. Позитивні приклади державно-конфесійних відносин в країнах Центрально-Східної Європи.	4	
4	Тема 4. Актуальні питання релігійних конфліктів та пошук шляхів їхнього подолання.	4	2
5	Тема 5. Специфіка формування церковної політики в країнах колишнього Варшавського договору.	4	2
6	Тема 6. Фінансовий аспект в питанні державно-конфесійних відносин в країнах Центрально-Східної Європи.	4	
7	Тема 7. Розробка стратегії релігійної толерантності в умовах ісламсько-емігрантського впливу з країн Азії та Африки.	2	
	Разом	22	4

6.4. Самостійна робота

Назва теми	Кількість Годин	
	Денна	Заочна
Тема 1. Специфіка формування церковної політики в країнах колишнього Варшавського договору.	6	11
Тема 2. Фінансовий аспект в питанні державно-конфесійних відносин в країнах Центрально-Східної Європи.	8	10
Тема 3. Розробка стратегії релігійної толерантності в умовах ісламсько-емігрантського впливу з країн Азії та Африки.	8	12
Тема 4. Актуальні питання регулюючого законодавства та посередництва державних органів у вирішенні нагальних проблем церков.	8	14
Тема 5. Характеристика моделей державно-церковних відносин в країнах Центрально-Східної Європи.	8	10
Тема 6. Позитивні приклади державно-конфесійних відносин в країнах Центрально-Східної Європи.	8	12
Тема 7. Актуальні питання релігійних конфліктів та пошук шляхів їхнього подолання.	8	14
Тема 8. Специфіка формування церковної політики в країнах колишнього Варшавського договору.	8	10
Разом	63	93

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: мультимедійний проектор для презентацій, ноутбук.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні джерела:

1. Академічне релігієзнавство: Підручник /За наук. ред. А.Колодного. – К.: Світ Знань, 2000.
2. Ермишина К. Б. Религиозная антропология: Изд-во Православного Свято Тихоновского гуманитарного университета, М. 2013
3. Аринин Е. И. Религиозная антропология : учеб. пособие для студентов специальности «Религиоведение» : в 2 ч. / Е. И. Аринин, Ю. Я. Тюрин ; Владим. гос. ун-т. – Владимир : Ред.-издат. комплекс ВлГУ, 2005.
4. Никонов К. И. Современная христианская антропология: Опыт философского критического анализа. М.: Изд-во МГУ, 1983.

5. Панкин С. Ф. Религиозная антропология: конспект лекций: учебное пособие. М.: Флинта; МСПИ, 2006.

Допоміжні джерела:

6. Козловский И.А. Избранные лекции по теории и практике религиозного мистицизма. – Донецк, Норд-пресс, 2005. – 122 с.
7. Козловский И.А. Избранные лекции по теории и практике религиозного мистицизма. – Том 1. – Донецк, Норд-пресс, 2006. – 260 с.
8. Козловский И.А. Избранные лекции по теории и практике религиозного мистицизма. Буддизм. Христианство. – Том 1 (дополненное издание). – Донецк, Норд-Пресс, 2009. – 322с.
9. Козловский И.А. Избранные лекции по теории и практике религиозного мистицизма. Суфизм. Т.2. – Донецк, 2010. – 583 с.
10. Козловский И.А. Целостность, грация и осознанная гармонизация (избранные рекомендации по психосоматике и осознанию из курса лекций «Искусство жить». – Донецк: Норд-пресс, ДООО «Центр Дискавери», 2007. – 70 с.
11. Козловский И.А. Андросова В.В., Андросова В.И., Скубко Е.В. Йога – путь к себе. – Донецк: Норд-пресс, ДООО Центр Дискавери, 2007. – 96 с.
12. Козловский И.А. Андросова В.В., Андросова В.И., Скубко Е.В. Гунны как качества мироздания. – Донецк: Норд-пресс, ДООО Центр Дискавери, 2007. – 120 с.
13. Козловский И.А. Чакры и их место в архитектонике человека. – Донецк: Норд-пресс, ДООО Центр Дискавери, 2007. – 160 с.
14. Козловский И.А. Прана – энергия жизни. – Донецк: Норд-пресс, ДООО Центр Дискавери, 2007. – 182 с.
15. Козловский И.А. Татва шуддхи садхана. - Донецк: Норд-пресс, ДООО Центр Дискавери, 2008. – 186 с.
16. Козловский И.А. Бинду висарга садхана. - Донецк: Норд-пресс, ДООО Центр Дискавери, 2008. – 186 с.
17. Козловский И.А. Прана, Теджас и Оджас – «триумвират» жизненных энергий. – Донецк: Норд-пресс, ДООО Центр Дискавери, 2008. – 200 с.
18. Козловский И.А. Тратака садхана (тантрические тайны тратака-садханы). – Донецк: Норд-пресс, ДООО Центр Дискавери, 2009. – 200 с.
19. Козловский И.А. Йога лотосовых стоп (введение в индийскую телесную культуру стоп).– Донецк: Норд-пресс, ДООО Центр Дискавери, 2009. – 166 с.
20. Козловский И.А. Тантра-йога божественного лона. – Донецк: Нор-пресс, ДООО Центр Дискавери, 2009. – 184 с.
21. Торчинов Е.А. Религии мира. Опыт запредельного (трансперсональные состояния и психотехника). СПб.: Центр «Петербургское востоковедение», 1997.
22. Торчинов Е.А. Пути философии Востока и Запада: познание запредельного. СПб.: Центр «Петербургское востоковедение», 2005
23. Андерхилл Э. МИСТИЦИЗМ. Опыт исследования природы и законов развития духовного сознания человека. - К: "София", 2000.
24. Барбер Малколм. Процесс тамплиеров / И.А. Тогоева (пер.с англ.). — М.: Алетея, 1998.
25. Башилов Борис. История русского масонства. — М.: Русло, 1992.
26. Будда; Конфуций; Савонарола; Торквемада; Лойола. — СПб.: ЛИО Редактор, 1998
27. Лауэнштайн Дитер. Элевсинские мистерии / Н. Федорова (пер.). — М.: Энигма, 1996
28. Лойола Ігнатій. Духовні вправи. — Л.: Свічадо, 1998.
29. Кюмон Франц. Мистерии Митры / С.О. Цветкова (пер.с фр.). — СПб.: Евразия, 2000.
30. Майер Пирмин. Парацельс - врач и провидец. Размышления о Теофрасте фон Гогенгейме / Е.Б. Мурзин (пер.с нем.). — М.: Алетея, 2003.
31. Майер Рудольф. В пространстве - время здесь... История Грааля / В. Витковский (пер.с нем.), М. Витковский (пер.с нем.). — М.: Энигма, 1997.
32. Мейендорф Иоанн. Византийское богословие: Исторические направления и верования. — М.: Когелет, 2001. — 432с
33. Мейендорф Иоанн Феофилович. Введение в святоотеческое богословие. — 4. изд., испр. и доп. — К.: Храм преподобного Агапита Печерского, 2002.

34. Мельвиль М. История Ордена Тамплиеров / Г.Ф. Цыбулько (пер.с фр.). — С.Пб.: Евразия, 1999
35. Мережковский Д. С. Испанские мистики: Св. Тереза Авильская. Св. Иоанн Креста. Прил.: Маленькая Тереза / Темира Пахмус (ред., вступ.ст., предисл.). — Томск: Водолей, 1998.
36. Минин П. Мистицизм и его природа. Киев: "Пролог", 2003.
37. Минин П. Главные направления древне-христианской мистики. Сергиев Посад, 1916.
38. Папюс Д-р. Оккультизм. — М.: Селена, 1994.
39. Папюс. Каббала, или наука о Боге, Вселенной и человеке / А.В. Трояновский (пер.). — Б.м., Б. г.. — 257с.
40. Платов А. В поисках Святого Грааля. Король Артур и мистерии древних кельтов. — М., 1999.
41. Пуассон Альберт, Морозов Николай, Элиаде Мирча, Шварц Фернанд, Юнг Карл Густав. Теория и символы Алхимии. Великое делание. — К.: Новый Акрополь, 1995.
42. Пыпин А. Н. Масонство в России. XVIII и первая четверть XIX в.. — М.: Век, 1997.
43. Пыпин А. Н. Религиозные движения при Александре I / А.Н. Цамутали (авт. предисл.). — СПб. : Гуманитарное агенство "Академический Проект", 2000.
44. Религиозные традиции мира: Пер. с англ.. Т. 1-2 — М. : КРОН-ПРЕСС, 1996.
45. Странден Д. Герметизм. Его происхождение и основные учения: (Сокровенная философия египтян). — СПб.: Издание А.И.Воронец, 1914.
46. Судзуки Дайсэцу Тэйтаро. Мистицизм: христианский и буддистский: Пер.с англ.. — К.: София, 1996
47. Сущность дзэн: искусство быть свободным. Сост. и ред. Т. Клири / Пер. с англ. Р. В. Котенко. Науч. ред., прим. Е. А. Торчинова. СПб.: Евразия, 2000. 288 с.
48. Торчинов Е.А. Алхимия и ритуал в даосизме (к постановке проблемы) // XVI НКОГК. Ч. 1. М., 1985. С. 96 - 101.
49. Торчинов Е.А. Даосизм и алхимия в традиционном Китае // ПВ. Вып. 2. 1992. С. 272 - 353.
50. Торчинов Е.А. Даосизм: поиск бессмертия и свободы. Фрагменты из сборника древнекитайских даосских текстов / Вступ. ст., пер. с кит., ком-мент. // Реверс: Философско-религиозный и литературный альманах. Вып. 1. СПб., 1992. С. 224 - 254.
51. Торчинов Е.А. Мистический (трансперсональный) опыт и метафизика (к постановке проблемы) // МИ. Вып. 8: Религия. СПб., 1998. С. 9 - 28.
52. Уайт Артур Эдвард. Новая энциклопедия масонства (великого искусства каменщиков) и родственных таинств: их ритуалов, литературы и истории / С.Б. Квиткин (пер.с англ.). — СПб. и др.: Лань, 2003
53. Халкидский Ямвлих. Жизнь Пифагора / В.Б. Черниговский (пер.с древнегреч.и коммент.). — М.: Алетейа, 1997
54. Хисматулин А. Суфизм. – СПб, 1998.
55. Хисматулин А. Суфийская ритуальная практика. – СПб, 1998.
56. Хорьков М. Л. Майстер Экхарт: введение в философию великого рейнского мистика: Введение в философию великого рейнского мистика / РАН; Институт философии. — М.: Наука, 2003.
57. Экхарт Мейстер. Духовные проповеди и рассуждения. — К.: Ника-Центр, 1998.
58. Элиаде Мирча. Аспекты мифа / В Большаков (пер.). — М.: Инвест- ППП, 1995
59. Элиаде Мирча. Миф о вечном возвращении: Архетипы и повторяемость / Е. Морозова (пер.с фр.), Е. Мурашкинцева (пер. с фр.). — С.Пб.: Алетейа, 1998.
60. Элиаде Мирча. Мифы, сновидения, мистерии. — М.: Рефл-бук, 1996.
61. Элиаде Мирча. Шаманизм: Архаические техники экстаза. — К.: София, 1998.
62. Ямвлих. О египетских мистериях / Л.Ю. Лукомский (пер.). — М.: АО "Х.Г.С.", 1995.

Підручники і навчальні посібники:

63. Академічне релігієзнавство: Підручник /За наук. ред. А.Колодного. – К.: Світ Знань, 2000. – 862 с.
64. Соколов В.В. Средневековая философия: Учеб. пособие. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Эдиториал УРСС, 2001. – 352 с.
65. Васильев Л.С. История религий Востока (религиозно-культурные традиции и общество): Учеб. пособие. – М.: Высш. шк., 1983. – 368 с.

66. Гараджа В.И. Религиоведение: Учеб. пособие. – 2-е изд., доп. – М.: Аспект Пресс, 1995. – 351 с.
67. Головащенко С.І. Історія християнства: Курс лекцій: Навч. посібник, – К.: Либідь, 1999. – 352 с.
68. Гуревич П.С. Религиоведение: Учеб. пособие. – М.: Изд-во Моск. психолого-социал. ин-та; Воронеж: Изд-во НПО «МОДЭК», 2005. – 696 с.
69. Ерышев А.А. Религиоведение: Учеб. пособие. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: МАУП, 2001. – 275 с.
70. История религии: Учебник: В 2 т. /Под общ. ред. И.Н.Яблокова. – 2-е изд., испр. и доп. – Т.1. – М.: Высш. шк., 2004. – 464 с.; Т.2. – М.: Высш. шк., 2004. – 676 с.
71. Історія релігії в Україні: Навч. посібник /За ред. А.М.Колодного, П.Л.Яроцького. – К.: Знання, 1999. – 735 с.
72. Калінін Ю.А., Харьковщенко Є.А. Релігієзнавство: Підручник. – 6-те вид. – К.: Наук. думка, 2002. – 352 с.
73. Костюкович П.И. Религиоведение: Учеб. пособие. – Мн.: Новое знание, 2001. – 192 с.
74. Лобазова О.Ф. Религиоведение: Учебник. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Изд.-торг. корпорац. «Дашков и К^о», 2004. – 384 с.
75. Лубський В.І., Лубська М.В. Історія релігій: Підручник. – К.: Центр навч. літ-ри, 2004. – 696с.
76. Лубський В.І. Релігієзнавство: Підручник. – К.: Вілбор, 1997. – 480 с.
77. Основы религиоведения: Учебник /Под ред. И.Н.Яблокова. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Высш. шк., 2006. – 568 с.
78. Религиоведение: Учеб. пособие /Науч. ред. А.В.Солдатов. – 4-е изд., испр. и доп. – СПб.: Изд-во «Лань», 2003. – 800 с.
79. Религиоведение: Учеб. пособие /Под ред. В.И.Пашкова. – Донецк: Изд-во «Вебер», 2009. – 328 с.
80. Религиоведение: Учеб. пособие /Под ред. М.Я.Ленсу, Я.С.Яскевич, В.В.Кудрявцева. – Мн.: Новое знание, 2003. – 446 с.
81. Религиоведение: Учеб. пособие /Под ред. П.К.Лобазова. – Х.: ООО «Одиссей», 2006. – 480 с.
82. Религия в истории и культуре: Учебник /Под ред. М.Г.Писманика. – М.: Культура и спорт: ЮНИТИ, 1998. – 430 с.
83. Релігієзнавство: Навч. посібник /За ред. М.Ф.Рибачука.–К.: Освіта, 1997.–239 с.
84. Релігієзнавство: Навч. посібник /За ред. С.А.Бублика. – 2-ге вид. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 496 с.
85. Релігієзнавство: Підручник /За ред. В.І.Лубського, В.І.Теремка. – К.: Академія, 2000. – 408 с.
86. Релігієзнавство: Підручник /За ред. М.М.Заковича.– К.: Вища шк., 2000. – 349 с.
87. Релігієзнавство: Підручник /За ред. О.П.Сидоренка. – 2-ге вид., перероб і доп. – К.: Знання, 2008. – 470 с.
88. Рижкова С.А. Типологія релігій: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2005. – 448 с.
89. Самыгин С.И., Нечипуренко В.Н., Полонская И.Н. Религиоведение: социология и психология религии: Учеб. пособие. – Ростов н/Д.: Феникс, 1996.– 672 с.
90. Угринович Д.М. Введение в религиоведение.– 2-е изд., доп.– М.: Мысль, 1985.– 270 с.
91. Харьковщенко Є.А. Релігієзнавство: Підручник.– К.: Наук. думка, 2007. – 379 с.
92. Черній А.М. Релігієзнавство: Навч. посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 352 с.
93. Чорненький Я.Я. Релігієзнавство: теоретико-практичний курс: Навч. посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 544 с.
94. Штатович О. М. Робоча програма навчальної дисципліни «Релігійна антропологія» – Дніпро, 2016. 12 с.

Хрестоматії:

95. Антология мировой философии: В 4 т. /Редкол.: В.В.Соколов, Н.С.Нарский, В.В.Богатов, Ш.Ф.Мамедов и др. – М.: Мысль, 1969-1972.
96. Антология средневековой мысли: Теология и философия европейского Средневековья: В 2 т. / Институт философии РАН; Русский Христианский гуманитарный ин-т — СПб. : РХГИ, 2002.

97. Гермес Трисмегист и герметическая традиция Востока и Запада / Константин Богуцкий (сост., коммент., пер.). — К.: Ирис, 1998.
98. Даосская алхимия / Вступ. ст., пер. с кит., коммент., прим. СПб.: Азбука; Петербургское Востоковедение, 2001. 480 с.
99. Два Адепта: Сен-Жермен и Калиостро: Сакральная история Европы: Сб. — М.: Беловодье, 2005.
100. Знание за пределами науки: Мистицизм, герметизм, астрология, алхимия, магия в интеллектуальных традициях I-XIV веков / РАН; Институт философии {Москва} / И.Т. Касавин (сост. и общ. ред.). — М.: Республика, 1996.
101. Йонас Г. Гностицизм (Гностическая религия) / Пер. К. А. Щукина. Науч. ред., предисл. Е. А. Торчинова. СПб., 1998.

Словники, довідники, енциклопедії:

102. Буддизм: Словарь /Абаева Л.Л. и др. — М.: Республика, 1992. — 285 с.
103. Индуизм. Джайнизм. Сикхизм: Словарь /Под общ. ред. М.Ф.Альбедиль, А.М.Дубянского. — М.: Республика, 1996. — 547 с.
104. Ислам: Краткий справочник /Пиотровский М.Б., Алиев С.М. и др. — М.: Наука, 1983. — 159 с.
105. Ислам: Словарь атеиста /Под общ. ред. М.Б.Пиотровского, С.М.Прозорова. — М.: Политиздат, 1988. — 254 с.
106. Ислам: Энциклопедический словарь /Милославский Г.В. и др. — М.: Наука, 1991. — 311 с.
107. Історія християнської церкви на Україні: (Релігієзнавчий довідковий нарис) /Відпов. ред. О.С.Онищенко. — К.: Наук. думка, 1991. — 104 с.
108. Католицизм: Словарь атеиста /Под общ. ред. Л.Н.Великовича. — М.: Политиздат, 1991. — 320 с.
109. Народы и религии мира: Энциклопедия /Гл. ред. В.А.Тишков. — М.: Большая Рос. Энциклопедия, 1998. — 926 с.
110. Православие: Словарь атеиста /Под общ. ред. Н.С.Гордиенко. — М.: Политиздат, 1988. — 272 с.
111. Протестантизм: Словарь атеиста /Под общ. ред. Л.Н.Митрохина. — М.: Политиздат, 1990. — 319 с.
112. Религия: Энциклопедия /Сост. и общ. ред. А.А.Грицанов, Г.В.Синило. — Мн.: Книжный Дом, 2007. — 960 с.
113. Религиоведение: Учеб. словарь-минимум по религиоведению /Под ред. И.Н.Яблокова // Религиоведение: Учеб. пособие и Учеб. словарь-минимум по религиоведению. — М.: Гардарики, 2002. — С.315-533.
114. Релігієзнавчий словник /За ред. А.Колодного, Б.Лобовика. — К.: Четверта хвиля, 1996. — 392 с.
115. Философский энциклопедический словарь /Редкол.: С.С.Аверинцев, Э.А.Араб-Оглы, Л.Ф.Ильичев и др. — 2-е изд. — М.: Сов. энциклопедия, 1989. — 815 с.
116. Философская энциклопедия: В 5 т. /Гл. ред. Ф.В.Константинов. — М.: Сов. энциклопедия, 1960-1970.
117. Христианство: Энциклопедический словарь: В 3 т. /Гл. ред. С.С.Аверинцев. — М.: Большая Рос. Энциклопедия: 1993, 1995.
118. Элиаде М., Кулчано И. Словарь религий, обрядов и верований. — М.: Рудомино; СПб.: Университетская книга, 1997. — 413 с.
119. Якеменко Б.Г. Краткий словарь-справочник по истории религий: Словарь-справочник. — М.: IRMOS, 1994. — 96 с.

Періодичні видання:

120. Релігійна панорама.
121. Українське релігієзнавство
122. Людина і світ (журн.). Видається з 1960.
123. Наука і релігія (журн.). Издається с 1959.
124. Религии мира: История и современность: Ежегодник.

Інформаційні ресурси:

- 125. <http://lib.ru/>
- 126. <http://ihtika.net/>
- 127. <http://www.nbu.gov.ua/>